Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

De invloed van de zomervakantie op het leren van jonge kinderen

Pieter Verachtert, Jan Van Damme, Patrick Onghena & Pol Ghesquière

Inhoud presentatie

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

1. Probleemstelling
2. Literatuur
3. Onderzoeksvragen
4. Methode
5. Resultaten
6. Conclusies

1. Probleemstelling

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Het effect van de zomervakantie: waarom interessant?

- Kinderen verliezen een deel van hun op school aangeleerde kennis en vaardigheden tijdens de zomervakantie
  - Met welke leerstof moet je als leerkracht starten bij het begin van het volgende schooljaar?
  - Meer verlies van procedurele en feitelijke kennis (vb. sommen)
  - Minder verlies van conceptuele kennis (vb. woordenschat)
  - Verlies of 'minder winst'?
  - Effect van zomerscholen en zomerprogramma's

1. Probleemstelling

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Het effect van de zomervakantie: waarom interessant?

- Zomervakantie kan één van de verklaringen zijn voor de groei van ongelijkheden in het onderwijs
  - Effect van de zomervakantie is mogelijk niet voor alle kinderen gelijk: sommige kinderen verliezen kennis, terwijl anderen nog vooruitgaan
  - Veel hangt af van de buitenschoolse omgeving waarin kinderen hun vakantiemaanden doorbrengen
  - Bijvoorbeeld: sommige ouders besteden ook thuis aandacht aan het leren lezen, schrijven en rekenen van hun kinderen, terwijl andere ouders dat niet doen
  - Verband met bv. sociaal-economische status (SES)

1. Probleemstelling

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Het effect van de zomervakantie: waarom interessant?

- Meten van het effect van naar school gaan
  - Tijdens het schooljaar beïnvloeden zowel schoolse als niet-schoolse factoren het leren van kinderen
  - Tijdens de zomervakantie beïnvloeden enkel niet-schoolse factoren het leren van kinderen
  - DUS: als je de vooruitgang van kinderen tijdens de zomervakantie vergelijkt met die tijdens het schooljaar, kan je berekenen wat de precieze en unieke invloed is van naar school gaan.

1. Probleemstelling

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Aanleiding en achtergrond voor het onderzoek…

Welke zijn alternatieve methoden om schooleffecten te meten?

- Schooleffectiviteitsonderzoek = welke scholen zijn 'effectiever' dan andere en waarom?
- Traditionele maat = gemiddelde prestaties van leerlingen
- Ook andere factoren moeten in rekening gebracht worden: eerdere prestaties, intelligentie, achtergrondkenmerken, enz.
- Ideaal = 'corrigeren' voor alle niet-schoolse factoren

- Alternatief: vergelijken van leerwinst tijdens het schooljaar met leerwinst tijdens de zomervakantie

2. Literatuur

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Summer learning studies

- Bijna uitsluitend onderzoek uit Noord-Amerika
- Onderzoek rond effect van zomervakantie is zeer divers (summer learning loss, onderwijsongelijkheid, absolute schooleffecten)
- Naar school gaan heeft een (groot) positief effect op de leerwinst van kinderen. Gelukkig maar!
- Schoolvakantie heeft niet voor alle kinderen hetzelfde effect!
- Prestatiekloof tussen kinderen uit gezinnen met lage SES en kinderen uit gezinnen met hoge SES groeit hoofdzakelijk tijdens de zomervakantie
- Resultaten ivm. 'etnische' prestatiekloof minder eenduidig

3. Onderzoeksvragen

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Drie grote onderzoeksvragen:

1. Heeft naar school gaan een effect op het leren van kinderen?
2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?
3. Bestaan er leerwinstverschillen tussen scholen tijdens het schooljaar en tijdens de zomervakantie?

4. Methode

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Gegevens uit SiBO-onderzoek:

- SiBO-onderzoek: Schoolloopbanen in het BasisOnderwijs
- Grootschalig: bijna 4000 kinderen in meer dan 120 scholen
- Representatief: 'afspiegeling' van de Vlaamse schoolpopulatie
- Dataverzameling bij kinderen, leerkrachten, ouders en directies
- Toetsen schoolse vaardigheden op het einde van elk schooljaar
- Enkel voor de derde kleuterklas (K3) en het eerste leerjaar (L1) ook toetsen bij het begin van het schooljaar

4. Methode

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Gegevens uit SiBO-onderzoek:

- Taaltoetsen in K3 aanzienlijk verschillend van toetsen technisch lezen en spelling op het einde van L1.
  ➔ analyse enkel mogelijk voor rekenen/wiskunde
- Plafondeffecten: geen onderscheid mogelijk tussen de betere en de allerbeste leerlingen!
  ➔ keuze: enkel kijken naar rekenzwakke kinderen (< Pc. 25)

3bis. Onderzoeksvragen

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Herformulering van de onderzoeksvragen:

1. Heeft naar school gaan een effect op het wiskunde-leren van rekenzwakke kinderen in K3 en L1?
2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?
3. Verschillen scholen van elkaar in de leerwinst die hun rekenzwakke kinderen voor rekenen/wiskunde boeken tijdens het schooljaar en tijdens de zomervakantie?

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

1. Heeft naar school gaan een effect op het wiskunde-leren van rekenzwakke kinderen in de derde kleuterklas en het eerste leerjaar?

Gemiddelde aanvangsscore begin K3:	33,04 ptn
Maandelijkse leerwinst in K3:	1,36 ptn
Maandelijkse leerwinst in de ZV:	1,15 ptn
Maandelijkse leerwinst in L1:	1,56 ptn

Leerwinst tijdens schooljaar > Leerwinst tijdens vakantie

Leerwinst in L1 > Leerwinst in K3

➔ **Naar school gaan heeft effect!**

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

Verschil in aanvangsscore begin K3:	1,89 ptn (H+)
Verschil in maandelijkse leerwinst in K3:	0,05 ptn (=)
Verschil in maandelijkse leerwinst in de ZV:	0,09 ptn (=)
Verschil in maandelijkse leerwinst in L1:	0,01 ptn (=)

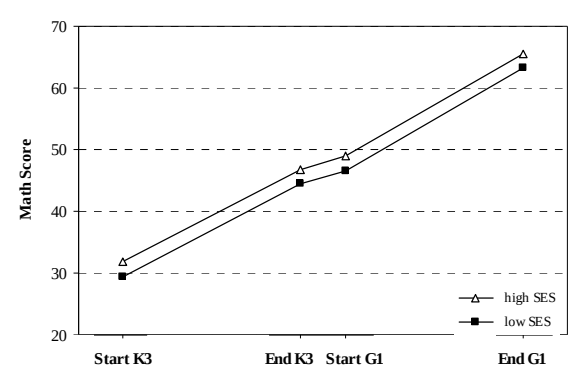
↓

Verschil in score of leerwinst tussen kinderen met lage SES (L) en kinderen met hoge SES (H).

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

Verschil in aanvangsscore begin K3:	2,44 ptn (B+)
Verschil in maandelijkse leerwinst in K3:	0,01 ptn (=)
Verschil in maandelijkse leerwinst in de ZV:	0,30 ptn (=)
Verschil in maandelijkse leerwinst in L1:	0,28 ptn (NB+)

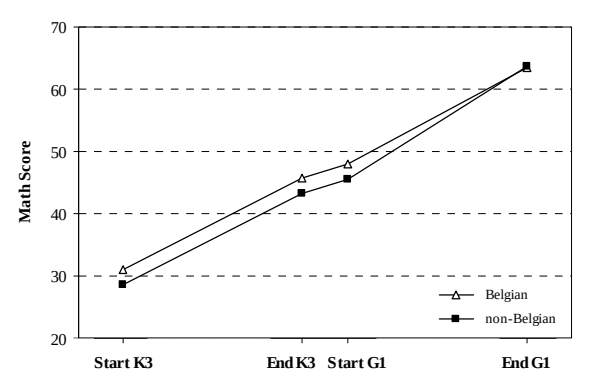
↓

Verschil in score of leerwinst tussen kinderen met Belgische ouders (B) en kinderen met niet-Belgische ouders (NB).

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

Verschil in aanvangsscore begin K3:	3,10 ptn (NL+)
Verschil in maandelijkse leerwinst in K3:	0,03 ptn (=)
Verschil in maandelijkse leerwinst in de ZV:	0,12 ptn (=)
Verschil in maandelijkse leerwinst in L1:	0,27 ptn (AN+)

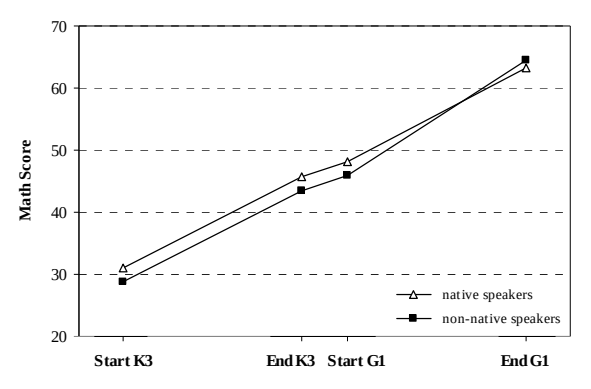
↓

Verschil in score of leerwinst tussen kinderen die thuis NL spreken (NL) en anderstalige kinderen (AN).

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2. Is het effect van naar school gaan verschillend voor rekenzwakke kinderen met een verschillende SES, etnische achtergrond of thuistaal?

Conclusie: **JA, MAAR...**

- We vinden enkel verschillen wanneer we de leerwinst in L1 vergelijken met de leerwinst tijdens de vakantie
- Daaruit blijkt dat rekenzwakke kinderen uit anderstalige gezinnen en/of met niet-Belgische ouders een groot deel van hun achterstand inhalen tijdens het eerste leerjaar
- De achterstand die jonge rekenzwakke kinderen uit gezinnen met een lage SES hebben, blijft evenwel bestaan

5. Resultaten

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

3. Verschillen scholen van elkaar in de leerwinst die hun rekenzwakke kinderen voor rekenen/wiskunde boeken tijdens het schooljaar en tijdens de zomervakantie?

- Scholen verschillen van elkaar met betrekking tot de leerwinst die hun rekenzwakke kinderen tijdens het schooljaar boeken: sommige scholen zijn effectiever dan andere
- Dit geldt zowel voor de derde kleuterklas als voor het eerste leerjaar
- Scholen verschillen niet van elkaar met betrekking tot de leerwinst die hun rekenzwakke kinderen tijdens de zomervakantie boeken: gemiddeld genomen leren rekenzwakke kinderen in alle scholen evenveel bij (of af…)

6. Conclusies

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

1. Naar school gaan heeft een duidelijk effect op het (wiskunde)leren van jonge (rekenzwakke) kinderen
2. (Rekenzwakke) kinderen uit anderstalige gezinnen en/of met niet-Belgische ouders halen een groot deel van hun achterstand in tijdens het eerste leerjaar
3. MAAR: de achterstand die (rekenzwakke) kinderen uit gezinnen met een lage SES hebben, blijft bestaan
4. Scholen verschillen enkel van elkaar wat de leerwinst van hun leerlingen tijdens het schooljaar betreft

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Dank voor uw aandacht!